

Petre Tutea

Cugetari memorabile

Se spune ca intelectul e dat omului ca sa cunoasca adevarul. Intelectul e dat omului, dupa parerea mea, nu ca sa cunoasca adevarul, ci sa primeasca adevarul.

Tot ce teoretic este just este practic necesarmente just. Nu si invers, ca oamenii au practici sinistre în istorie.

Am avut revelatia ca în afara de Dumnezeu nu exista adevar. Mai multe adevaruri, zic eu, raportate la Dumnezeu, este egal cu nici un adevar. Iar daca adevarul este unul singur, fiind transcendent în esenta, sediul lui nu e nici în stiinta, nici în filozofie, nici în arta. Si când un filozof, un om de stiinta sau un artist sînt religioși, atunci ei nu se mai disting de o baba murdara pe picioare care se roaga Maicii Domnului.

Acum, mai la batrînete, pot sa spun ca fara Dumnezeu si fara nemurire nu exista adevar.

Au falsificat suta la suta alegerile. Ati citit "Complicatiile tehnicii votarii"? Nu puteam sa votez nici eu, atît era de complicat! Pai ce-i acest ceusesc 89% pentru niste golani care nu-s în stare sa conduca nici o gara?

Incapacitatea de guvernare a astora s-ar putea sa fie sansa hoitului român sa devina viu...

"Domnule Tutea, daca ati fi fost ales presedinte la 20 mai, prin absurd, care ar fi fost prima hotarîre pe care ati fi luat-o?" - Prima hotarîre: privatizarea, însemnînd constructia celor doua comune: comuna agrara, întemeiata pe gospodarul dibaci si priceput, si comuna urbana, guvernata de întreprinderi, de acesti giganti ai lumii moderne. Si as fi creat institute care sa sincronizeze poporul român cu toate cuceririle speciei om, mutate în spatiul valah. Ca eu nu contest poporului român ca limba lui si geniul lui intelectual îi permit sa mute creatiile speciei om la el acasa.

Omul, când e singur, poate face fel de fel de unelte. Adica devine american, spun eu. Eu as scrie peste Statele Unite astfel: "Omul este un animal care fabrica unelte." M-au întrebat unii care sînt foarte filoamericani ce cred despre americani. Sînt lacatusi cosmici, domnule, le-am zis. India, de pilda, este inferioara tehnic Americii. Nici nu încape îndoiala: America o baga la jiletca. Da' spiritual America e o Ghana; pe lînga India e primitiva. Americanii nu mor în razboi. Sînt supraînarmati. Dau lovituri zdrobitoare. La ei cine face economie la munitie raspunde în fata Senatului.

Eu nu pot fi americanofob decît în ceea ce priveste descompunerea religioasa în secte. Dar din punct de vedere politic... si noi si rusii ar trebui sa avem în frescele din biserici un Columb, caci fara el învatam acum nemteste cu dictionarele pe genunchi.

În belsugul de-acolo nu poate aparea o gîndire teologica. Americanii n-au vocatie; îl invoca pe Dumnezeu doar ca sa le binecuvînteze pravailile. Ei gîndesc negustoreste. Exercita stapînirea lumii doar la casele de bani.

Antisemitismul nu e o reactie spontana a românilor, a germanilor, a polonilor, a francezilor, a americanilor, ci e provocat de evrei, prin exces. E provocat de ei ca spaima, crezînd ca-l previn. Antisemitismul functioneaza dupa principiul actiunii si reactiunii. Pai daca rabinul Moses Rosen, care e doctor si face parte din Consiliul Mondial Evreiesc, îl înjura pe Eminescu... Pai ce ar zice el daca eu l-as lua pe Moise pe faras?

Nu am fost si nu sînt antisemit, pentru ca ar însemna sa fiu anticrestin. Pentru ca, sa fim cinstiti, Cristos nu e din Falticeni.

O baba murdara pe picioare, care sta în fata icoanei Maicii Domnului în biserica, fata de un laureat al premiului Nobel ateu - baba e om, iar laureatul premiului Nobel e dihor. Iar ca ateu, asta moare asa, dihor.

Eu când discut cu un ateu e ca si cum as discuta cu usa. Între un credincios si un necredincios, nu exista nici o legatura. Ala e mort, sufleteste mort, iar celalalt e viu si între un viu si un mort nu exista nici o legatura.

Credinciosul crestin e viu.

Ateii si materialistii ne deosebesc de animale prin faptul ca nu avem coada.

Ateii s-au nascut, dar s-au nascut degeaba.

Eu nu detest burghezia. Eu m-am lamurit ca un om care vrea sa fie bogat nu este un pacatos. Spunea odata un preot batrîn: Circula o zicala ca banul e ochiul dracului. Eu nu-l concep ca ochiul dracului, eu îl concep ca pe o scara dubla. Daca-l posezi, indiferent în ce cantitati, si te misti în sus binefacator pe scara, nu mai e ochiul dracului. Iar daca cobori, atunci te duci cu el în infern, prin vicii, prin lacomie si prin toate imperfectiile legate de orgoliu si de pofta de stapîn.

Nu pot evita neplacerile batrînetii si nu ma pot supara pe Dumnezeu ca m-a tinut pîna aproape la nouazeci de ani. Însa batrînii au o supapa foarte înțeleapta: au dreptul la nerusinare. O nerusinare nelimitata. Cînd ma gîndesc la suferintele batrînetii, îmi dau seama ca în natura asta oarba cel mai mare geniu este geniul mortii. Faptul ca murim, de cele mai multe ori la timp, este un semn al dragostei lui Dumnezeu pentru noi.

Eu sînt iudeocentric în cultura Europei, caci daca scoti Biblia din Europa, atunci Shakespeare devine un glumet tragic. Fara Biblie, europenii, chiar si laureatii premiului Nobel, dormeau în craci. Stiinta si filozofia greaca sînt foarte folositoare, dar nu sînt mîntuitoare. Prima carte mîntuitoare si consolatoare pe continent - suverana - e Biblia.

Exista o carte a unui savant american care încearca sa motiveze stiintific Biblia. Asta e o prostie. Biblia are nevoie de stiinta cum am eu nevoie de Securitate.

Luther, cît e el de eretic si de zevzec, a spus doua lucruri extraordinare: ca creatia autonoma e o cocota si ca nu exista adevar în afara de Biblie. Mie mi-a trebuit o viata întreaga ca sa aflu asta. El nu era asa batrîn cînd a dibacit chestia asta, ca era calugar augustin... Mie mi-a trebuit o viata ca sa ma conving ca în afara de Biblie nu e nici un adevar.

Shakespeare, pe lînga Biblie, - eu demonstrez asta si la Sorbona - e scriitor din Gaesti.

În afara slujbelor bisericii, nu exista scara catre cer. Templul este spatiul sacru, în asa fel încît si vecinatatile devin sacre în prezenta lui.

Stii unde poti capata definitia omului? - te întreb. În templu. În biserica. Acolo esti comparat cu Dumnezeu, fiindca exprimi chipul si asemanarea Lui. Daca Biserica ar disparea din istorie, istoria n-ar mai avea oameni. Ar disparea si omul.

În biserica afli ca existi.

Ce pustiu ar fi spatiul daca n-ar fi punctat de biserici!

În afara de carti nu traiesc decît dobitoacele si sfintii: unele pentru ca n-au ratiune, ceilalti pentru ca o au într-o prea mare masura ca sa mai aiba nevoie de mijloace auxiliare de constiinta.

Ceausescu n-avea masca de golan, ci masca de golan fioros. Nu mi-am închipuit ca un golan analfabet poate sa aiba o asemenea pofta de luxurie. Vila lui de la Neptun...totul e de aur acolo. D-aia s-a si numit "epoca de aur"... Asa-zisul triumf al proletariatului, care a sfîrsit ca triumf al lui Ceausescu, a fost triumful lui Golanescu si o trecere în întuneric. Asta a fost revolutia proletara. Ce s-a petrecut în decembrie '89 n-a fost o revolutie, ci o restauratie: geniul politic al poporului român a atestat resezarea în ordinea naturala. Asta s-a întîmplat atunci: o restauratio magna. Fara sa ignor jertfele de la Timisoara, ma opresc la manifestatia din fata Comitetului Central, cînd multimea a huiduit tiranul. Atunci s-a întîmplat un fenomen fundamental: reintrarea în ordinea naturala a poporului român. Cînd multimea îi refuza tiranului încrederea, asta calca în gol. Asa a calcat Ceausescu - în gol. Cioran e o inteligenta pura. Pai, ca sa te fîtîi ca el prin Paris, trebuie sa ai inteligenta. Ca acolo inteligenta este! Are o singura trasatura inadmisibila în fiinta lui: e neconsolator.

Eu m-as întîlni cu Cioran în nelinistile mele, care seamana cu ale lui, iar el s-ar întîlni cu misticismul meu în lirismul lui.

În ce priveste cearta lui cu Divinitatea, eu sper ca Cioran sa nu moara aici unde s-a nascut, cum a murit Kant.

Eu pe Cioran îl vad împacat în amurg cu sine, cu Sfîntul Apostol Pavel si cu Absolutul Divin, pentru a nu muri în lumea aceasta.

Ceea ce e ciudat la Cioran, nu e nelinistea de a fi om, ci nelinistea de a fi român.

Comunismul e cea mai mare aflare-în-treaba din istoria omenirii.

Comunistii au vrut sa ne faca fericiti cu forta:ba, sa fiti fericiti, ca va ia mama dracului! Adica sa manînci bine, sa bei bine, sa dormi bine si la loc comanda!

Ca sa constati ca e incapabil comunismul de guvernare, nu trebuie sa ai doctoratul în stiinte sociale. Orice bou vede ca nu e bun. El vede ca ma-sa rabda, nevasta rabda, copiii rabda... vede tot si totul pute.

A te pouna comunismului înseamna a apara puritatea Codului Penal. Comunistii nu trebuie tratati ca infractori de drept comun. Ca hotii de buzunare, ca tîlharii, ca violatorii de dame...

Comunismul e imanentism absolut: el muta complet omul în lumea asta. Comunismul înseamna negatia omului total, ca omul total apartine la cele doua lumi:lumea trecatoare si lumea vesnica. Or, comunismul ancoreaza în dimensiunea lumii trecatoare si în felul asta nu e uman. Pentru ca daca îi spui unui om normal: ma, esti un animal rational muritor si dupa tine ramîn doar viermi si minerale - îti da cu bîta în cap!

M-am gîndit sa scriu un pamflet anticomunist si m-am gîndit sa iau anticii si modernii, cei mai mari pamfletari pe care-i întîlnesc, si sa iau de acolo cele mai acidulate imagini sau figuri de stil. Si m-am gîndit ca e un travaliu odios, gratuit, nu face trei parale. Si am ajuns la o intuitie mult mai corecta pentru a defini orice miscare comunista. Iau un Cod Penal cu trihotomia, tripartita diviziune a infractiunilor: crime, delicta si contraventii. Definesc crimele pe rînd, delicta pe rînd si contraventia pe rînd, si scriu dedesubt: comunismul e infractor la ordinea universala, naturala prezenta în acest integral Cod Penal. Ei sînt infractori, comunistii, nu sînt oameni politici. De altfel, Douglas, ministrul de externe al Americii, a dat o definitie a comunismului: exista în dreptul penal crime continue si crime continuate; comunismul e o crima continua.

Comunistii sînt atît de terestri, ca eu nu i-as lasa nici sase urce în avion, si între Bucuresti si Moscova i-as pune sa mearga pe jos, umplînd desagii cu mîncare din loc în loc...

Comunistul stie ca e animal, stie ca e rational si stie ca e absolut muritor. Dar în felul asta, cu toata rationalitatea lui, între el si dihor nu enici o deosebire.

Comunismul, unde a triumfat, te belestea sistematic.

Rusia a demonstrat - tehnic, practic si teoretic - nulitatea comunismului.

Stalinismul e definitia comunismului. Unde nu e stalinism, dupa trei luni cad de la putere, ca nu sînt în stare sa dea nici... apa. Nu se poate impune comunismul decît cu bîta, cu parul!

Nu se poate face economie în comunism si de catre comunisti. Astia nu sînt în stare sa conduca nici o comuna rurala. Încurca apele, înfunda fîntînile...

Comunismul este un cancer social. Unde se instaleaza, ramîne pustiu.

Atît extrema stînga, cît si extrema dreapta sînt falimentare. Comunismul, de pilda:premisei lui majora e egalitatea reala, absoluta a oamenilor. În nici unul din regnurile cunoscute nu exista egalitate - nici în regnul mineral, ca aurul nu e egal cu carbunele, nici în regnul vegetal, ca plantele nu sînt egale, si nici în regnul animal, ca pisica nu e egala cu leul, cel putin ca forta. Si nici în specia om nu functioneaza, cu atît mai mult, principiul egalitatii. E damnat esential comunismul prin premisei lui majora: egalitatea reala a oamenilor, care este o utopie. Si înca... da, vorba lui Berdiaev, cusurul utopiilor nu sta în constructia lor, ci în faptul ca toate sînt realizabile. E un paradox, însa este adevarat ca paradoxul este limita pîna la care poate merge inteligenta umana, dincolo de care apare nimicul.

Comunistii sînt vacari: considera oamenii ca vacarii cirezile. Cum poti gîndi egalitatea absoluta - ca asa trebuie s-o gîndesti ca sa fii communist - cînd nici nu iesi bine în strada si te-nîlnesti cu ea, cu inegalitatea?

Si la comunisti sînt stapîni si slugi, dar ei sînt ipocriti, pentru ca stiu ca iegalitatea oamenilor nu poate exista nicaieri; sînt perfect escroci, tocmai pentru ca afirma ca esenta comunismului este egalitatea reala a oamenilor. Premisa egalitatii absolute e nula, iar socialistii adauga putin sifon în vinul asta.

Sistemele sociale trebuie definite finalist, prin ce urmaresc. Comunistii urmaresc egalitatea anarhica finala.

Astia sînt comunistii - anarhisti! Prin finalitatea lui, marxismul nu e ostil anarhiei, pentru ca nu poti fi egalitar decît daca esti anarhic.

Cînd se vorbește de totalitarismul communist e o contradictie în termeni. Totalitari nu pot fi decît oamenii care pleaca de la întreg la parte - dupa formula aristotelica. Or, comunistii, nu sînt totalitari. Dupa ce ma orientez? Dupa Manifestul communist, care e evanghelia lor, evanghelia rosie. Acolo se spune ca idealul lor e o societate fara stat, fara clase, conceputa ca o asociere libera de indivizi. E incendiul anarhiei finale, sfîrsitul Manifestului, cum zice Kautki. Comunistii sînt anarhisti la finalitate. Totalitari sînt fascistii, hitleristii si Biserica Catolica, pentru ca si ea pleaca de la principiul aristotelic: întregul premerge partea. Astia sînt totalitari. Mi-a spus un ziarist: Nu mai spuneti asta, ca zapaciti tineretul! Daca toti îi considera pe comunisti totalitari, nu pot sa dau pe post asta... Dar eu - ce-i în gusa si-n capusa. Nu ma dau înapoi. Nu pot sa mint.

Cei care stau sub fluviul evenimentelor, stau fie din orgoliu, fie din capacitate de adaptare. Dat, de multe ori, adaptarea la împrejurari se cheama conformism si conformistul se deosebeste de plosnita doar prin aceea ca ea n-are ratiune...Cei care nu se conformeaza trag consecintele, fie din orgoliu, fie din incapacitate de adaptare. Dar adaptarea tine mai mult de biologic decît de spiritual. De pilda eu ma situez în fluviul inform al stanilismului, care se revarsa prin stanilismul haotic anglo-saxon asupra Europei centrale. Deci cum pot fi eu, daca încerc sa judec acest fluviu inform al stanilismului care situeaza omul în regnul animal, cum pot eu sa scap de acet animalism? Prin orgoliu, ma opun - si intru în temnit. Prin conformism, devin un simplu animal

adaptabil. De altfel, sa stiti un lucru: în lupta cu evenimentele politice majore omul basculeaza între eroism si lasitate. Te supui evenimentelor, stiind ca singur nu le poti înfrînge; si nu-ti convine sa candidezi la eroism. Reactionar e cel vetust si învechit. Conservatorii mari nu sînt reactionari, pentru ca au de partea lor legile eterne ale lui Dumnezeu.

Cred ca acum la noi, ar fi optima o conducere conservatoare, realizata însa într-un climat democratic. Adica un partid conservator, traditionalist, nationalist, într-un climat liberal. Ca sa nu faca din conservatorism instrument de tiranie, ca eu nu pot sa accept în numele nici unei idei sa asupresc o singura celula dintr-un om.

Constitutia liberala din 1923 nu e o opera, e o capodopera. Un rege puternic, înfasurat într-un stat al normelor liberale: separatia puterilor si libertati cîte doreste nea Nita; nici nu poate duce atîtea libertati!

Platon are un demiurg care nu e creator, ci doar un meserias de geniu, fiindca materia îi premerge. Prima idee de creatie reala, au adus-o în istorie crestinii.

De creat doar zeul creaza, iar omul imita. Eu cînd citesc cuvîntul creatie - literara, muzicala, filozofica - lesin de rîs. Omul nu face altceva decît sa reflecte în litere, în muzica sau în filozofie petece de transcendentă.

Cum sa fie creatura creator? "Hai tata, sa-ti arat mosia pe care ti-am facut-o cînd nu eram în viata..." Pai cum sa fie creatura creator?

Omul e un animal care se roaga la ceva. Cauta un model ideal. Si uneori nimereste, alteori, nu. Cei care au descoperit modelul ideal si succesiunea fenomenului din el sînt crestinii. Crestinismul nu poate fi identificat cu nici un sistem filosofic, monist, dualist, sau pluralist. Crestinismul este pur si simplu. Despre cretinism, Bergson spune ca noi îl respiram. Are materialitatea aerului. Seamana cu aerul. Noi sîntem crestini fara sa vrem. Si cînd sîntem atei sîntem crestini: ca respiram cretinismul cum respiram aerul.

Cretinismul nu e ideologie, ca atunci se aseamana cu marxismul. Religia e expresia unui mister trait, or ideologia e ceva construit.

A fi cresti înseamna a coborî Absolutul la nivel cotidian. Numai sfintii sînt crestini absoluti. Altminteri, cretinismul, gîndit real, e inaplicabil tocmai pentru ca e absolut.

Suveran fata de natura, supus Divinitatii, nemuritor si liber prin depasirea extramundana a conditiei sale - acesta este omul crestin.

Nimic nu poate inlocui cretinismul; nici toata cultura antica precrestina. Eu sînt de parere ca apogeul Europei nu e la Atena, ci în Evul Mediu, cînd Dumnezeu umbla din casa în casa. Eu definesc stralucirea epocilor istorice în functie de geniul religios al epocii, nu în functie de ispravi politice.

Isus Cristos este eternitatea care puncteaza istoria.

Daca nu cunosti revelat - prin gratie divina - sau inspirat, nu cunosti nimic. De pilda, povestea cu marul lui Newton, care a cazut. Nu stiu unde am citit eu stupiditatea asta: "Il tomba dans une méditation profonde qui l'a conduit jusqu'a la loi de la gravitation universelle". Si eu spun: daca Newton gîndea pîna la Judecata de Apoi, nu descoperea nimic! Dar el a fost mult mai întelept. Cînd a fost întrebat cum a descoperit gravitatiea, a zis: Am fost inspirat. Pai scrie pe mar, sau scrie undeva în natura " legea gravitatiei"? Fenomenele lumii interioare si ale lumii exterioare tac. Iar omul autonom si orgolios crede ca exploreaza lumea interioara si exterioara cu jocul lui de ipoteze si ca descopera ceea ce vrea el. El cauta; dar eu spun ca el cauta, nu ca afla. Sau daca afla, trebuie sa fie ca Newton, inspirat.

N-ar trebui sa se vorbeasca asa mult despre democratie. Eu, în materie de democratie, nu am nici o parere personala. Ma bizui pe doi gînditori clasici. Pe Platon si pe Aristotel. Platon sustine ca sînt trei forme de guvernămînt degenerate: tirania, oligarhia si democratia. Aristotel spune ca democratia este sistemul face fiecare ce vrea. Si eu am spus: dupa cum se vede.

Bergson e mai cuviincios ca Aristotel si zice ca democratia e singurul sistem compatibil cu libertatea si demnitatea umana, dar are un viciu incurabil: n-are criteriile de selectiune a valorilor. Deci democratia e sistemul social în care face fiecare ce vrea si-n care numarul înlocuieste calitatea... Triumful cantitatii împotriva calitatii. Bergson a fost acuzat în micul dictionar filozofic al lui Stalin ca e fascist.

Fara sa gîndesc în stilul darwinismului social, nu pot sa ramîn indiferent la incapacitatea democratiei de a asigura selectiunea naturala a valorilor. Democratii gîndesc corpul social aritmetizat: numara capetele toate si unde e majoritate, hai la putere. Sufragiul turmei! Asta e parerea mea despre democratie.

În democratie, numai întîmplarea naste un mare sef. De pilda, un mare conducator în democratie a fost Clemenceau, care a condus politic primul razboi mondial.

Eu, cît as fi de aristocrat în gîndire, politic trebuie sa fiu democrat. Masa e absoluta; fiecare prost luat în parte e un prost si atît. Dar toti prostii astia, luati împreuna, sînt un principiu istoric.

Prin însasi ordinea ei ideologica, democrația îl obliga pe idiot să stea alături de geniu și să-i poată zice: ce mai faci, frate? Partea proastă este că oamenii de excepție pot ajunge captivi în cirezile democratice. Ce decide masa are un caracter absolut, deoarece prin masa se exprimă specia. Prin individ se exprimă personalitatea. Numai că, uneori, un individ ajunge să influențeze foarte mult asupra maselor. Aceștia sînt aleșii. Istoria este făcută de aleși. Paradoxul societății umane este că multimea îi produce pe conducători, iar aceștia o conduc. Ideea de echilibru social este caracteristică oricărei democrații burgheze. Asta e forta constantă a democrației. Iar extremelor - fie extremei stîngi, fie extremei drepte - , care violează ideea de echilibru social, democrația le este ostilă.

Eu nu sînt democrat. Am asemănat democrația cu jigodia la cîine: nu scapă decît cei care sînt tari.

Eu sînt democrat numai dintr-un singur motiv: din respect față de poporul român. Și pînă la urmă mi-am modificat poziția: nu sînt democrat, sînt demofil, iubitor de popor.

Democrația totală e cimitir istoric. Noi nu sîntem în pericol, că n-avem nici măcar democrație; un cimitir istoric presupune un trecut de viață care să fie îngropat.

Și totuși cel mai bun sistem social e cel care pleacă de la respectul masei de om: democrația. Democrația e imperfectă, dar fără ea e greu de vițuit. Este un soi de haos suportabil.

Democrația este sistemul social care face posibilă existența idiotului alături de geniu. Dar ea se deosebește de egalitarismul comunist prin lege. În democrație legea funcționează, în vreme ce în comunism legea nu există; e tiranie.

Eu cred că omul e făcut de Dumnezeu și cred că Dumnezeu n-a instalat nici un drac în el. Nu pot să spun că Dumnezeu a făcut un om purtător de drac. Dacă omul e faptura lui Dumnezeu, dracul intra ocolit acolo, nu intra cu voia Lui.

Un filozof care se zbate fie să găsească argumente pentru existența lui Dumnezeu, fie să combată argumentele despre inexistența lui Dumnezeu reprezintă o poartă spre ateism. Dumnezeu lui Moise este neatribuțiv. Cînd îl întrebă Moise pe Dumnezeu: Ce să le spun alora de jos despre Tine? - Dumnezeu îi spune: Eu sînt cel ce sînt. În față lui Dumnezeu, geniu e var primar cu idiotul.

Binele și raul sînt conceptele pedagogiei lui Dumnezeu față de oameni.

Dumnezeu s-a revelat, dovada că este. De fapt, vînzoleala asta haotică a lumii actuale, framîntarea lumii actuale, mă convinge că nu există decît Dumnezeu. Că totul e muritor, și universul și omul, și că lumea a fost făcută de Dumnezeu din nimic și o va spulbera din orgoliul divin de-a o face din nou - considerînd că prima lui ispravă s-a înecat istoric.

În celebra Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen a Revoluției franceze, prima propoziție e o idiotie absolută sau în cel mai bun caz un sofism: Oamenii sînt egali de la natură. Asta e și cum Kant ar fi egal cu Iliescu. Oamenii sînt inegali de la natură. Sînt inegali însisi membrii unei familii, în care unul poate fi genial, altul mediocru și altul imbecil. Substanța ereditară e un mister.

Egalitatea e cel mai mare dusman al libertății.

Principiul egalității, pe care-l vehiculează democrația din lume, funcționează în mod real numai în religie, fiindcă numai religia creștină consideră oamenii egali în față lui Dumnezeu.

Eminescu, despre care Iorga spune că-i expresia integrală a națiunii române, iar Blaga că reprezintă "ideea platonice de român", e românul absolut. L-am definit eu: suma lirică de voievozi.

Noica a fost o personalitate, dar a spune "epoca Noica" e și cum ai spune "epoca Ghita Popescu". Nu a fost nici măcar o epocă "Nae Ionescu", cu toate că el într-adevăr, putea face epocă. La fel Eliade, Cioran. Face oare epocă un profesor universitar la Chicago? Iar Cioran a spus: Eu sînt cazul Cioran - și nu cred că s-a izmenit cînd a afirmat asta, pentru că, e evident, n-ai auzit de "cioranism" în România. El este, ca de altfel și Eliade, o personalitate care s-a limitat la ea însasi. Însuși Iorga, din acest punct de vedere, i-a ramas inferior lui Maiorescu, pentru că Maiorescu a punctat epocă lui. Samanatorismul lui Iorga a marcat, dar nu a făcut epocă, ci poate fi considerat doar un eveniment.

Europa e formată din trei familii de popoare: familia popoarelor germene, a celor latine și familia popoarelor slave. Parerea mea e că dominantă e latina și spiritul european nu e nici slav, nici german, ci latin. Latinitatea e dominantă europeană. Nu Germania. S-au zbatut germanii, dar sînt tot subalterni, ca și slavii.

Asa, dacă gîndesti omul ca european, au nemții o expresie: a vorbi de puritate germană, poloneză, franceză este ridicol, pentru că popoarele Europei sînt die Fruchte einer Promenademischung (Progeniturile unei corciturii), adică două babe surde, cu doi cîini, stau la taifas și după două zile află că toți căteii fatati de cătelusa nu seamănă cu fiul babei.

Evreii au geniu religios. Ei au creat doua religii, iudaica si crestina. Mai glorioase nu vad religii în lume... Sînt o rasa superioara, sînt parintii religiei noastre. Pentru ei cultura înseamna religie. Restul este arta si stiinta. Cultura înseamna la ei spirit si numai ei au lasat cultura pe unde au stat, ovreii. Cultura Europei e iudaica si civilizatia e multiforma. Iudeo-germano-latino-slava.

De ce au existat întotdeauna resentimente fata de ovrei? - Stilul lor de viata. Cînd în Antichitate, au intrat în contact cu romanii, acestia îi înțelegeau la nivelul sticlei. Nu stiau ce sînt. Nu semanau cu romanii. Eu nu vorbesc rasial, vorbesc antropologic: pur si simplu nu-i înțelegeau.

În Evul Mediu, pe vremea cînd europenii aveau meseriasi-bijutieri, rusii mîncau paie. Fara traditia asta adîncă, nu se poate face supercivilizatie moderna. Xenopol spune asa: Viciul esential al istoriei românilor, din cauza razboaielor neîntrerupte cu turcii, e absenta de dospire îndelunga a Evului Mediu.

Extrema dreapta, ca si cea sînga, e falimentara. Omul nu e dispus, de dragul unei minoritati numite elita, sa ajunga iobag. Nici ultimul maturator nu este dispus sa renunte la libertate pentru ca în frunte se afla un tiran care e înțelept ca Platon. Înțelepciunea aluia e de doua parale. Daca ala se realizeza utopic pe sine, cel de pe strada sufera.

Greselile gîndirii de dreapta la noi? Absolutizarea totalitarismului, care este european falimentar. Excesele. Absolutizarea ideii totalitare, care confisca personalitatea, si mai ales ignoranta în ceea ce priveste onestitatea lui Hitler, acestea au fost greselile. Hitler a spus: Nu respect decît un singur cuvînt, cel dat poporului german. Iar Ribbentrop a declarat ca Germania n-are nevoie de prieteni, ci de supusi. Pai cum poti sa mai fii colaborator cu un asemenea imperialism?

Orice extrema este socialmente insuportabila, pentru ca e lipsita de ideea fundamentala a oricarei societati bine organizate, ideea de echilibru. Extremele violeaza ideea de echilibru social.

Si poporul, si foarte multi intelectuali nu pot suporta extremele, iar democratia este ostila extremelor, care confisca - si extrema sînga si extrema dreapta - personalitatea umana. Nu cred însa ca extrema dreapta poate fi gîndita în paralel cu cea sînga, cum se face. Extrema dreapta nu confisca proprietatea, personalitatea legata de proprietate. Extrema sînga e egalitara; egalitatea coercitiva e sterilizanta.

Nu stiu daca fantasticul e din nimic sau din ceva, dar ca sa fii fantastic trebuie sa fii transsenzorial, în afara de concret si de real. Însa fantasticul nu e totuna cu misticul si la o adica el e mult mai aproape de senzorial si foarte îndepartat de mistic: pentru ca lui îi lipseste relatia cu misterul.

Carui barbat nu-i plac femeile? În primul rînd la iubesti pentru farmecul lor, si în al doilea rînd le iubesti pentru ca fac oameni.

Eu încerc o experienta: încerc sa ma deparazitez de filosofie, de paduchernita metafizicii. Cioran s-a deparazitat mai demult, desi face filozofie. Un prieten de-al meu zice: te deparazitezi, dar folosesti sculele ei. Da, dar daca ma urc în tren, nu înseamna ca zeul meu e calea ferata.

În Evul Mediu s-a formulat de catre filozofii sireti teoria adevarului dublu: secundum fidem - adevarul dupa credinta si secundum rationem - adevarul dupa ratiune, ca sa aiba cale libera pentru filozofie. Adica sa rataceasca pîna îi ia dracul... Ca poti, în filozofie, sa ratacesti pîna devii nauc. Ce-au realizat filozofii prin autonomia lor? Nimic! N-au nici un adevar.

La urma urmelor, are si filozofia acces la adevar, pentru ca situarea spiritului în adevar e vocationala.

Babele evlavioase merg la absolut rugîndu-se, iar filozoful trancaînd silogisme.

Francmasoneria doreste puterea cu lozinci democrate. Nu sînt religioși, au o singura religie: propria lor doctrina. Pe dusmani îi anuleaza social. Au o structura supranationala, deci sînt antinaturali. Toti cei care aspira la unitatea speciei om anuleaza principiul competitiei între popoare; anuleaza însusi principiul civilizatiei moderne, nascuta prin lupta.

Generatia se naste asa: apare un cap - sau poate mai multe deodata, care sînt ancorate în acelasi ideal. Si daca idealul este stralucit reprezentat, devine forma modelatoare pentru cei care-l urmeaza. Trebuie acceptata ideea de oameni-model. În vreme ce apostolii se topesc în absolut, modelele se topesc în generatii. Cei ce devin modele sînt creatori de epoca si de curente si astfel hotarîtori pentru cetate.

Noi am fost o generatie favorizata: ne-am plimbat prin toate universitatile, peste toti scriitorii, peste toti gînditorii... Si am ajuns la limitele scepticismului autohton de tip cioranesc. Adica nu sîntem, deocamdata, fauritori de sisteme general valabile.

Generatia mea a debutat în euforia realizarii României Mari si a murit în închisorile comuniste. Voi, care nu ati trecut prin închisori, stiti cum arata si cei care închid si cei închisi. Aveti o perspectiva totala.

Tineretul de azi e net superior generatiei noastre. Si asta pentru ca nu este usor pentru el, în climatul asta fioros, asa cum ne-a fost noua, într-o lume mai normala. Pai noi am trait sub regalitate, scriam pe Palatul regal " De

închiriat" si nu pateam nimic! A venit bolsevismul rus cu armele peste el, peste tineret, si el se scutura la mal ca rata de apa. S-a vazut acum în rascoala din '89... Generatia actuala e grea de glorie. Ca sa te scuturi de bolsevism în plin bolsevism - pai cum se cheama asta?

Geniul e relief, noutate, inventie, creare de epoca si stil. Nu e neaparat un înțelept, ci un suprainteligent. Geniile sînt originale, în masura în care originalitatea e posibilă. În fond, maxima mea a fost aceasta: Dumnezeu este creator, iar omul imitator. Prin încercarea de a imita mereu Divinitatea, prin proximitatea fata de divin, geniul e mai apropiat de cer; dar nu sînt în masura în care e apropiat sfîntul.

În fata lui Dumnezeu nu exista genii, Dumnezeu lucrînd nu cu genii, ci cu oameni.

Gheorghiu-Dej a fost o maimuta revolutionara; a crezut ca face si el revolutie, desi imita bolsevismul rusc. Adica: sa arestez oameni fara judecata, sa-i tin indefinit în temnita, sa-i pun în regim de exterminare, sa-iucid daca vreau - asta numea el revolutie. Asa facea Stalin. Si Dej, imitîndu-l, credea ca e revolutionar. De fapt a fost o maimuta balcanica - a tiranizat poporul român la adapostul armelor rusesti. Nu? Ce originalitate are revolutia româneasca? Dar n-are nici cea ruseasca originalitate... Pai stiti cum am definit eu revolutia ruseasca?

Iacobinism tataro-mongol! Teroarea iacobina mutata în stil tataresc la Moscova.

Dumnezeu a facut lumea si pe om; si cu om a încoronat creatia sa. Si l-a însarcinat sa cunoasca lucrurile. De-acolo vine denumirea lor. - Originea primordiala a capacitatii de a determina numele lucrurilor, care este o operatie logica; originea mistica a gîndirii logice.

Aparitia unui mare gînditor e pentru creier ca o baie pentru un om care a muncit, a asudat, s-a murdarit si se spala. Gîndirea este o "spalare" a creierului. Asta ma face cîteodata sa cred ca gîndirea nu e din creier si ca acest creier e numai un sediu... De ce gîndirea nu e produsa de creier, care e numai un sediu? Fiindca n-o produc toate creierele. Daca inteligenta ar fi produsul creierului, atunci între Goethe si nea Ghita n-ar mai fi nici o diferenta. Eu am spus ca sînt anumite zone ale corpului social unde greva trebuie considerata crima antinationala. Pai ia închipuîti-va ca toti brutarii din România fac greva! Nu mai mîncam pîne?! Exista zone ale economiei unde greva trebuie sa fie, în principiu interzisa.

Mare noroc ca exista oameni care sînt idioti! Functia idiotului e pozitiva, pentru ca fara el n-am înțelege nici geniul, nici normalitatea. Pai cum am cunoaste noi un om pe care-l numim desavîrsit, daca n-ar fi prezenti astia, idiotii?

Iliescu se afla în treaba. Pentru activistii de partid aflarea în treaba e metoda de lucru. Astia sînt activisti de partid - e neobolsevismul actual al României... Pai el a declarat în platforma-program ca admira valorile ideale ale comunismului! Cum ai spune: sînt încîntat de dulceata si de deliciul produs în mine de cancer...

Corpul social e atît de afînat, încît, ca sopîrlele se furiseaza la conducere si ajung acolo impostori. Exista fisuri în aparatul social si de stat prin care se prelinge încet, inevitabil, impostura. Chiar si în cele mai stralucite cetati. Ce, credeti ca în Franta ajung sus numai personalitati remarcabile? Cînd e vorba de personalitati, n-ai încotro, trebuie sa le imiti. Fiindca imitatiea e un fenomen social inevitabil. Dar nu poti sa imiti un prost, nici un impostor. Cel mult îl compatimesti.

Am auzit odata un profesor de la Politehnica; am avut impresia ca asist la un balet de ursi. Daca într-un salon, într-un colt, unul fumeaza si tace, ala e inginer... Ingerul e practic, savantul nu e practic. Cînd i s-a spus lui Max Planck, creatorul fizicii cuantice, ca s-a mai gasit o aplicatie, el a spus: care e, ma? Uite care... - Ca sa vezi, nici nu m-am gîndit!

Inteligenta, oricît de mare nu e suficienta pentru a te curata de prejudecati. Cu cît inteligenta e mai mare, cu atît prejudecata e mai voinica, pentru ca ai aparat s-o justifici.

Se spune despre Nae Ionescu ca scuipa inteligenta.

Definitia lui Nae Ionescu e aceasta: meditatie metafizica mutata la nivel cotidian, sau ridicarea cotidianului la nivel filosofic. Nimeni n-a facut asta în presa pîna la el, nici macar Eminescu. Desi a fost un foarte mare gînditor si desi ramîne cel mai mare jurnalist, Eminescu n-a filosofat în publicistica.

Calinescu, fata de Nae Ionescu, nici n-a existat; n-avea vocatie filosofica nici cît un maturator. Nae Ionescu nu se masura în vremea lui cu nimeni. Era el însusi.

Nae Ionescu trebuie definit comportamental, în sensul ca avut o atitudine justa fata de toate evenimentele din România. N-a gîndit însa just întotdeauna. Eu l-am apreciat mai mult atitudinal, nu ideologic; nu-l prefer pe omul politic.

Întrebat fiind cum înțelege gîndirea, în forma pura sau în exemple, Nae Ionescu a raspuns: exemplele au fost lasate de Dumnezeu pe pamînt pentru ca ideile sa fie sesizate senzorial si de prosti.

A spus despre Zelea Codreanu un lucru, Nae Ionescu: Eu ma screm si lui îi vine...

Nu stiu de ce gluma asta de-a face istorie se practica atît de mult. Daca ai cultul istoriei, ai cultul aparitiei si disparitiei; e consolator acest joc? Istorismul, adica perspectiva istorica asupra vietii si lumii, a dus în cimitir. Ne înecam în istorie. Pentru ca istoria nu te învata numai sa faci ceva, ca popor; cu istoria tot ce însemnezi în interiorul unui popor devine discutabil prin faptul ca nu poti, la infinit, sa lucrezi la facerea ta, ci disperi si apare altcineva care, chiar daca nu te înlocuieste, te prelucreaza. Si daca nu poti iesi din devenire, nu poti scapa de tristete; tristetea metafizica e fructul devenirii. Sînt prosti istoricizanti care se consoleaza prin devenire. Devenim mai civilizati, nu? Sau mai culti... Adica murim ca si caprele, numai ca e mare lucru ca exista Kant, Descartes, exista Newton, ma rog, atîtia mari creatori de cultura, si exista si fauritorul de religie, Cristos - dar nu ne intereseaza!

Istoria e întemeiata pe istoria dintre Eva si dracul. Asa începe istoria, aceasta ratacire a omului, ca o damnatie. ar la aparitia lui Cristos, atunci s-au suprapus teandric omul divinizat si divinitatea om si istoria a fost anulata. Cioran are o afirmatie extraordinara: Istoric este tot ceea ce este supraistoric. Crestinismul a punctat supraistoric, desi a aparut în istorie.

Sînt doua mari discipline guvernate de principiul ireversibilitatii: termodinamica si istoria.

Kant spunea ca el e propriul sau legiutor si stapîn. Lucru la care eu am facut asa: pîrt! Asa e el legiutor si stapîn cum sînt eu popa în cartier.

Nu e om, Kant. N-a reusit sa fie om cu toata stabilitatea lui. Iar badea Gheorghe, care se sincronizeaza cu clopotele de la biserica, e laureat al premiului Nobel pe lînga Kant.

Eu am citit Cronica ratiunii pure ca student si am înlemnit de emotie. Acum am fata de ea, ca mistic biblic, consideratia pe care am avut-o fata de Informatia Bucurestiului. Dar a trebuit sa fac 80 de ani...

Legionarismul era în însesi ideile epocii, dar leginarismul nu putea sa iasa cîstigat deoarece avea la baza o eroare - nationalismul absolut, care este impracticabil. De la excesul de nationalism li s-a tras sfîrsitul legionarilor.

La comunisti, daca nu esti cu ei - sau nu mai esti cu ei - înseamna ca esti legionar. De ce acest "sindrom legionar" la bolsevici ma întrebati? Fiindca legionarii sînt singurii români care n-au avut în dictionar la litera G cuvîntul gluma si cînd îi prindea pe comunisti era vai de cozonacul lor. Dar de fapt, nici comunistii nu stiu de gluma; asta-i punctul lor comun cu legionarii.

Nu se poate spune ca miscarea legionara n-a fost puternica! N-a avut rezultate pozitive fiindca extremismele sînt greu suportabile. Nici fascismul italian n-a durat, nici national-socialismul german n-a durat si erau similare cu miscarea legionara. Deosebirea dintre ele si miscare este aspectul religios al miscarii legionare. Nici fascismul si nici national-socialismul n-aveau caracter religios. Hitler era cu mituri germanice, Mussolini era ateu. Într-o întrunire se spune, Mussolini s-a uitat la ceas si a zis: Îi dau ultimatum lui Dumnezeu ca în cîteva minute sa ma trasneasca daca exista! Si apoi s-a uitat la ceas. Au trecut minutele si a demonstrat ca Dumnezeu nu exista.

Cel mai potrivit sistem social-politic este liberalismul. Pentru ca asigura elita conducatoare, triumful personalitatii, triumful elitei conducatoare, nu-i asa, si nu deranjeaza cu nimic mersul dogmatic al lumii crestine. În climatul creat de liberali se poate respira spiritual si se poate progresa material, valorile miscîndu-se nederanjate de nimeni. Democratia înseamna mai putin decît liberalismul, care are într-un anume fel si un aspect aristocratic. Indiferent cine conduce Partidul Liberal astazi, poporul român nu poate sa evite liberalismul, fiindca îi datoreaza crearea statului român modern si a societatii române moderne. Ma intereseaza liberalismul biruitor în Statele Unite, în Japonia si în vestul Europei. El devine, prin aceasta biruinta, ispititor pentru vînzoleala din spatiul rasaritean.

Liberalismul te duce cum te duce trenul la destinatie. Liberalismul favorizeaza corpul social: te instaleaza în sistem si n-ai încotro...

E un fenomen istoric, dar puncteaza timpul si spatiul istoric cu constantele lui extraordinar de utile.

Liberalismul ofera constantele în timp si în spatiu ale ordinii umane, cu toate ca a aparut istoric. Asa cum crestinismul a aparut istoric; dar a punctat cu eternitatea timpul si spatiul.

Pe spatiul domnului astuia foarte mare care se cheama întreprinzator, pe pasii astuia se naste toata civilizatia moderna. În urma liberalismului se afla uniformitatea, care economiceste e sterilizanta, iar în fata lui nu se afla decît haosul.

Singurul sistem suportabil, fiindca e copatibil cu demnitatea si libertatea umana, este liberalismul englez.

Liberalismul instituie concurenta ca o competitie de valori, si nu confiscarea umana. El are un singur defect: prin competitia dura care se practica în liberalism, nu poate fi evitata aparitia deseurilor sociale, adica a

neajutoratilor. Orice sistem social ramîne pîna la urma un joc deschis, neterminat. Nu s-a gasit formula de echilibru între individ si societate care sa n-aiba nici un rest.

Unde e omul, în imanenta, absolut liber? Într-o bisericuta din lemn din Maramures, unde sacerdotul crestin vorbeste de mistere, de taine, si se lasa învaluit de ele ca si credinciosii.

Omul e liber si eliberat numai în templul crestin, acolo, în ritual, cînd se comunica tainele care îi învaluiesc deopotriva si pe sacerdot, si pe credinciosi. Ca sa fii cu adevarat liber, trebuie sa înlocuiesc infinitul si autonomia gândirii cu credinta în Dumnezeu crestin: "Robeste-ma Doamne, ca sa fiu liber!" (Imitatio Christi) Libertatea eu o aseman cu o frînghie agatata de undeva, de sus. Te poti urca pe ea la cer, participînd la actul mîntuirii tale crestine, sau poti sa cobori în întuneric. Bipolaritatea libertatii. Dupa crestini, libertatea este vehicolul cu care poti sa cobori în întuneric, daca esti vicios. Infractorii sînt primitivii actuali, pentru ca ei nu sînt adaptabili la morala zilnica si o calca fiind liberi. Am învatat la închisoare ca omul e un animal stupid, deoarece confisca libertatea semenilor sai. Tiranul e un om absurd si lipsit de rusine. Nu îi e rusine sa își chinuie semenii. Oricum sîntem captivi în univers. Ne ajunge aceasta grozavie. Dar sa intensifici aceasta captivitate pîna la nivelul puscariei - numai omul e capabil de asemenea nebunie.

Liberatea omului e partea divina din el.

Limba româna are virtuti complete, adica poate fi vehicol a tot ce se întîmpla spiritual în om. E foarte greu de mînuit. Prin ea poti deveni vultur sau cîntaret de strana. Limba româna are toate premisele valorice pentru a deveni o limba universală, dar nu stiu daca e posibil acest mars istoric. Daca am fi fost un popor cuceritor... Noi, românii, nu punctam universalitatea nicaieri. Si asta ne face sceptici. Ceea ce ne lipseste este îndrazneala. Luciditatea este o limpezire a spiritului nimicitoare. Cînd esti lucid esti în fata cimitirului. A fi lucid înseamna a-ti da seama perfect de limitele si neputintele tale. Luciditatea este o categorie dizolvanta. În masura în care Dumnezeu trebuie primit, si nu înteles, la Dumnezeu nu ai acces prin luciditate.

Ma întreba Marin Preda cum era cu macedoromânii si i-am zis: domnule Preda, macedoromânii nu sînt români, sînt super-români, români absoluti. Atît de napastuti si goniti, au instinct national de fiara batuta. Iar eu si dumneata pe lînga ei, avem forta domestica de rate. Macaim. Am stat cu macedoromâni în temnita. Îi bateau pîna îi omorau, dar nu declarau nimic. Au o barbatie perfecta.

Manifestul comunist e avanghelia rosie a comunismului. Chiar unul din autori îl numeste "evnghelia" lor: asa evnghelie la asa autori. E cea mai crîncena manifestare umana din cîte am citit. Nu-i intereseaza pe Marx si pe Engels decît distrugerea legica a burgheziei în istorie, nimicirea unei clase, chiar daca în burghezie un muncitor calificat de la uzinele Ford are salariu cît un secretar de stat sovietic. Da' n-are importanta. Sa piara burghezia! Asta e tot continutul Manifestului. Regele Mihai I de Hohenzollern a izbit neamul nemtesc de la Baltica la Creta într-o noapte si a salvat poporul român de la dezastru. Mihai, regele românilor, a pus pumnul în balanta fortelor, înclinînd-o în lagarul democratilor, într-un moment în care nu se stia în care înclina, nici în senatul francez, nici în cel american. Ca am redus razboiul cu un an, pentru ca Hitler sa nu faca arme speciale, ca-n Anglia nu mai ramîneau atunci decît iepurii din vizuini...

Ceea ce e curios în persoana mea e ca sînt un mistic industrialist. În planul meu din anii '40 aveam paisprezece miliardari români. Atîta planuisem eu. Aia faceau cît paisprezece state române de astazi. O linie ferata dubla Bucuresti - Episcopia Bihorului aia o fac în doua veri, iar statul în vreo noua ani. E un viciu de sistem, de structura aici. Noi a trebuit sa copiem haosul muscalesc.

Stiti ce înseamna un bun ministru? Nu sa fii bun functionar, ci sa ai vocatie de stapîn. Cînd un ministru e functionar, se încurca în hîrtii. Iar ca prim-ministru, trebuie sa porti în geanta imaginea ideala a României, spre care sa te misti asimptotic.

Un mister care se leaga si se dezleaga devine o problema si nu mai e mister. Misterele sînt supranaturale si sînt singurele mijloace de iesire din înlantuirea cosmica, din limitele comunitatii si din marginirea personala. În orice caz, daca un mister este comentat si i se gaseste un raspuns, atunci misterul se cheama problema si raspunsul, solutie.

E adevarat ca misterul nu e comod, te nelinisteste. Dar daca misterul sr fi absent, nelinistea metafizica a cunoasterii ar disparea si omul ar deveni mineral. Functia pozitiva a misterului este incitatiea spiritului nostru de a-l dezlega. Lupta dintre intelect si mister se datoreste nu numai intellectului, vocational, ci si misterului.

Trebuie sa recunoastem ca sîntem tîmpiti...

Sacerdotul crestin nu e mistagog, el nu interpreteaza misterele. Mistagog e pagînul, care interpreteaza falsa lectura a vietii si universului - si asta se cheama mitologie. Preotul crestin nu talmaceste misterele, ci le comunica, fiind învaluit ritualic de ele, ca si credinciosii. Dogma euharistiei, dogma Trinitatii... ce, e de nasul unuoi popa sa le comenteze, comporta asta comentarii?

Mistica nu e altceva decît vehicularea misterului.

A sti la scara umana, poate fi folositor - dar în nici un caz mîntuitor.

E mai mîntuitoare o rugaciune într-o biserica din Gaiesti decît Platon.

Ideea mortii absolute sta la baza smintelii moderne.

Heidegger spune asa: ca sa iesi din anonim, trebuie sa traiesti nelinistea perspectivei neantului zilnic. El te îndeamna, Heidegger, sa traiesti murind absolut în fiecare zi!

Moartea ma determina sa fiu esential. M-a impresionat foarte mult sunetul pamîntului cazînd pe cosciugul lui Nae Ionescu.

Mortii antici nu sînt deloc frumosi. Numai mortii crestini sînt. Am gasit totusi la Homer un mort de toata frumusetea: Pentensileea, regina amazoanelor, omorîta de Ahile. Si plînge Ahile ca a omorît frumusetea asta de femeie... Si-atunci Tersit - vocea poporului muncitor - se apuca sa insulte cadavrul Pentensileei. Ahile îi da un pumn si-l omoara - pe poporul muncitor - ca-i obraznic si ca insulta cadavrul aleia. Aici am vazut asadar o frumusetate, desi în principiu, mortii antici nu sînt frumosi. Crestinii sînt cei care au introdus masca frumoasa a mortului.

Cine slujeste lui Cronos este obsedat de imaginea cimitirului.

Sigur ca forma ideala de guvernămînt e monarhia. Monarhia ar presupune si alegeri, si partide si ar presupune un arbitru: acest arbitru, vazînd fortele politice în conflict, alege el, de fiecare data, dar n-o alege pe cea mai populara, ci pe cea mai adecvata interesului general. Deci monarhia n-are criterii de conducere democratice. De fapt monarhia a facut România Mare, iar democratia a mai redus-o.

Omul e guvernat pe pamînt de doua morale: de morala dogmelor, care e crestina si eterna, adica absoluta, si de morala normelor, care, ca morala laica, e construita pe putinatatea si imperfectiunea omului. Morala laica nu poate fi desprinsa de morala absoluta si ea arata ca omul se misca asimptotic la perfectiune, pe care n-o poate atinge niciodata.

Morala în sine, autonoma, e mai primejdioasa pentru religie decît ateismul. Stiinta moravurilor, ca teoretizare a moralei laice, este din punctul de vedere al Absolutului religios egala cu zero. Seamana cu Mersul trenurilor, dupa parerea mea. Poti s-o schimbi, ca pe tren, la care statie vrei. Omul autonom nu e capabil sa creeze o ordine morala. O primeste de sus, sau nu o primeste deloc. Cum e posibila morala publica? Prin înstapînirea absoluta a moralei religioase crestine. Dogmele crestine trebuie sa porunceasca normele morale, care, fara ele, nu se deosebesc de Mersul trenurilor decît prin obiect. Morala publica într-un stat crestin trebuie sa stea sub imperiul certitudinii dogmelor crestine reflectate imperfect de omul marginit. Daca nu situam Biserica deasupra statului, ne aflam în treaba si face fiecare ce vrea.

Cateheza poate sa furiseze morala - cum spune Dante - ca sarpele în razoare.

Elitele morale sînt mai presus decît cele intelectuale. Mie îmi plac oamenii care fac judecati. Cei care fac silogisme sînt fata de adevar, cum sînt curcile alea care se încurca printre popice.

Napoleon face adevarata istorie a Revolutiei franceze. Un om care a refacut ordinea naturala, punînd parul pe haimanalele de pe ulita. Cînd a fost întrebat cum își explica intrarea armatelor sale în Tarile de Jos ca pe bulevard, în timp ce regii Frantei se pinteau la ele zadarnic, Napoleon a raspuns: N-au intrat armatele Frantei, ci ideile revolutionare de pe drapel! Începuse o noua filozofie a istoriei, cu Napoleon.

Am fost acuzati, noi, astia de dreapta, ca exageram puterea natiunii. Toate popoarele fac asa. Nemtii se considera buricul pamîntului, englezii doua buricuri ale pamîntului, francezii trei buricuri si jumătate. Fiecare crede ca neamul lui e buricul pamîntului.

Românismul a însemnat, pentru generatia noastra, sa fim noi însine. Ca a fi la stînga înseamna a fi în pom.

Fiecare popor vrea sa fie el însusi. Si am vrut si noi, astia de dreapta, sa fim români.

Sînt român si ca român ma socot buricul pamîntului. Ca daca n-as fi român, n-as fi nimic. Nu ma pot imagina francez, englez, german. Adica nu pot extrapola substanta spiritului meu la alt neam. Sînt român prin vocatie. Tot ce gîndesc devine românesc.

Daca exista o stiinta a natiunii, eu sînt de meserie român.

Nationalismul poate fi practicat si cuviincios. Nimeni nu poate interzice unui popor sa-si traiasca traditia si istoria cu gloriile si înfrîngerile ei. Pârvan zice: etnicul e punct de plecare si universalul punct de sosire. Eu, ca nationalist, am gîndit multa vreme ca natiunea e punctul terminus al evolutiei universale. Cînd dispar popoarele, intram în Turnul Babilonului.

Fara nemurire si mîntuire, libertatea e de neconceput. Omul, daca nu are în substanta lui ideea nemuririi si mîntuirii, nu e liber. Seamana cu berbecul, cu capra, cu oaia...

mul a deșit conditia de animal abia atunci cînd în el a aparut ideea nemuririi, care nu trebuie confundata nici cu pmanenta speciei, nici cu conceptia estetica a gloriei.

Fara Dumnezeu omul ramîne un biet animal rational si vorbitor, care vine de nicaieri si merge spre nicaieri. Si el ramîne asa chiar daca este laureat al premiului Nobel sau maturator. Cînd, unde si în ce scop a aparut el în calitatea asta de om? Daca se întreaba singur si nu e un zeu în dreptul casei care sa-i reveleze data începutului, înseamna ca omul ramîne un biet animal rational care vine de nicaieri si merge spre nicaieri.

Omul istoric mosteneste pe cel primordial, care, jucîndu-se pe frînghia libertatii, a împletit purul cu demonicul, viata cu moartea, lumina cu întunericul, libertatea cu înlantuirea si, ramînînd captiv, jocul dintre el si lume, pepetuu neîmplinit, este un amestec de sfînt si drac, chiar daca pare a fi intefgru. Sufera de toate bolile si viciile imaginabile. Nu poate iesi singur din el si din natura.

Omul nu se poate autodefini. El se defineste prin semeni. Constatam actul individuatiei, dar nu ne dam seama cotidian de incapacitatea autodefinirii. Eu, Petre Tutea, spun ce cred eu despre mine si cînd ramîn singur cu mine uit si unde m-am nascut; si în singuratate as muri de melancolie ca maimuta lui Andreev. Prezenta mea e definita de contemporanii mei.

Drama omului este dualismul existentei lui; e alcatuit din corp si suflet si joaca între corp si suflet la infinit. Corpul nu e etern, iar sufletul, chiar daca este, nu e convingator. Dar nici corpul nu este, în nici un fel convingator. Capul nu are biruinta definitiva; faptul ca e muritor îi anuleaza esentialitatea. Tot ce exista în noi si nu ne obliga sa ne sinucidem din disperare, se cheama spirit.

Renasterea italiana, unde omul este situat în centrul universului, este eretica din punct de vedere crestian.

Autonomizarea puterii omului este în sine demonica. Parerea mea este ca omul este cel mai semnificativ, de fapt, singurul care este om, este homo religiosus.

Deoarece setea de absolut nu i-a fost satisfacuta la grad biopsihic, omul e etrn trist.

Aotonomia spirituala a omului este iluzorie si ea se misca pepetuu între Dumnezeu si dracul. Fara credinta si Biserica, omul ramîne un simplu animal rational si muritor, rationalitatea avînd doar caracterul unei mai mari puteri de adaptare la conditiile cosmice decît restul dobitoacelor. Cînd zici ca omul e un animal rational, si muritor, rationalitatea avînd doar caracterul unei mai mari puteri de adptare la conditiile cosmice decît restul dobitoacelor. Cînd zici ca omul e un animal rational, atributul rationalitatilor îl distinge de restul vietatilor, nescotîndu-l din perspectiva mortii absolute. Moartea devine relativa, ca o trecere numai prin religie - stiinta, oicît de savanta, nescotînd omul decît aparent din regnul animal. Nici o consolare ca eu ma deosebesc de elefant sau de ccapra pentru ca fac silogisme, daca apar si dispar în mod absurd din natura.

Scara valorilor umane contine: sfîntul, eroul, geniul si omul obisnuit - dincolo de acestia situîndu-se infractorul. Sfîntul, eroul si geniul sînt fara voia societatii, care e obligata sa-i recunoasca. Nimeni nu-ti contesta dreptul la existenta daca esti om obisnuit, dar nimeni nu trebuie sa faca confuzie între tine, sfînt, erou si geniul. Oamenii sînt egali în fata legii, adica trebuie respectati ca atare, dar nu confundati, nu facuti identici, ca e o gogoasa... Nimeni nu-ti contesta dreptul la o viata normala daca porti masca de om. Numai ca daca esti mediocru, nu trebuie sa te instalezî în vîrf, pentru ca nu e nici în interesul tau. Acolo trebuie sa stea cei dotati. Sfîntul sta în fruntea tablei valorilor pentru ca el face posibila trairea absolutului la scara umana. Eroul se consuma facînd istorie si nedepasind sfera laicului. Eroul este admirat - asa cum este si geniul - dar nimeni nu i se închina, chiar daca fapta lui aduce foloase reale omului. În vreme ce sfîntul se situeaza dintru început în eternitate, eroul moare în istorie, pentru ca urma pe care o lasa el, ca om împlinit, este fixata doar în timp si în spatiu.

Omul nu e o suma de miliarde de celule sau de organe. Ca nu sînt independente nici ficatul, nici rinichii, nici stomacul, nici creierul, nici sistemul osos. Omul, ca întreg nu poate fi gîndit decît biblic; stiintific, nu. Moise e mai valabil decît ultima noutate evolutionista a stiintei.

Eu disting între omul modern si omul istoric. Omul etern este omul primordial, integral creat de Dumnezeu dupa chipul si asemanarea Lui. Iar omul istoric e omul care devine, si raportat la acest primordial, e un fel de neom. Istoria e neomenie lui. Ca nu se poate, din cel ce am fost întreg, sa fiu dumat în epoci, în zile si în clipe. Omul istoric e captivul clipelor, nu numai al anilor, lunilor, zilelor, si orelor din timpul lui Stefan cel Mare sau de cînd vorbesc eu acum, ci si al clipelor în care îl definesc ca neom. Ca trebuie sa acceptam: omul etern are un sinonim, homo religiosus. Omul religios e omul etern. Omul stiintific e neomul istoric. Tot ce face el poarta pecetea preaomenesului lui.

Umanitatea o iubesti lesne. Pe om mai greu.

Ordinea nu trebuie sa fie confiscatoare, ci protectoare, deoarece ordinea în afara adevarului, e dezordine. La germani e o ordine pe care nu o simti. Chiar cînd vezi un politist, ca o statuie, pe strada, el nu-ti apare coercitiv, ci regulator.

Originali, vorba lui Heidegger, nu sînt decît idiotii. Altminteri doar Dumnezeu e original, iar Aristotel nu e original, ca nu face decît sa descrie opera lui Dumnezeu. Dar Aristotel, nu încapcse îndoiala, e un geniu, pentru ca descrie genial opera lui Dumnezeu.

Personalitatea e acel individ înzestrat cu capacitatea de a se darui. Eroul este o personalitate, deoarece nu-si mai apartine.

Personalitatea e un ins care influenteaza ambianta prin simpla lui forta harismatica. Un om cu har. Nu e nevoie sa fie savant, ci sa aiba har.

În majoritatea Dialogurilor, Platon nu rezolva nimic. Dialogurile lui sînt aporii, adica înfundaturi. Platon e în impas permanent. În asta se vede geniul lui, fata de Kant, care e mai plavan: el are impresia ca rezolva. Platon îsi da seama ca nu rezolva nimic.

Eu am afirmat odata într-un salon, ca Platon este miscarea spiritului înlăuntru eternitatii. Cînd gîndim, toti sîntem platonicieni. Daca eu încerc sa gîndesc universul, trebuie sa mut Biblia în universul înghetat al ideilor platonice. Asta înseamna meditatie. Platon a intuit cel mai bine jalea omului neputincios în fata esentelor.

Fata de maretia lui Cristos, Platon e un personaj maruntel si cuviincios. Pe Platon poti sa-l scuturi si constati ca arhetipurile lui sînt filozofice, dar daca muti arhetipurile acstea în în religia lui Cristos, devin modurile în care el vede divinitatea. Platon n-are divinitate, pentru ca la el divinitatea e un simplu "demiurg", ceea ce în greceste înseamna "meserias".

Cînd Charles Maurras a spus la politique d'abord (politica mai întîi), a spus un mare adevar. Fara politica sîntem pierduti. Adica ne împungem ca berbecii unii pe altii. Un mare om politic e un om care are har. El face posibila existenta comuna a oamenilor prin spiritul lui de organizator si legiuitor.

Partidele politice sînt cai la carul de aur al istoriei românilor; cînd devin gloabe, poporul român le trimite la abator.

Poporul român, din punct de vedere politic, e greu de glorie.

Pai daca îi adunam pe toti ministrii români de la 1900 la 1918, noi am fi putut furniza Angliei si Imperiului Britanic cel puțin cinci ministri... Iar cînd vorbesc de Ionel Bratianu, ar trebui sa ma ridic în picioare, asa a fost de mare ca om de stat! Si a fost inginer... Ceea ce înseamna ca politica e o arta, o vocatie.

Politicul este legat de setea de putere, iar economicul este lupta de interese. Stii cum vad eu diferenta dintre omul politic si cel economic? Omul politic este vulturul de sus, iar negustorul, rata de jos care se uita la el.

Am dorit dintotdeauna sa fac o teza de doctorat cu tema Aflarea în treaba ca metoda de lucru la români.

La întrebările fundamentale "de ce?" si "în ce scop?" aporetica rurala româneasca raspunde: "d-aia".

A venit odata un frantuz la noi, cu niste masini, iar una nu functiona tocmai cum trebuie. Dar românul zice: merge si asa! Trebuie sa scapam de acest "mege si asa"; ca "merge si asa" înseamna ca merge oricum. Nu oricum, nu oriunde, nu oricînd si nu orice.

La puscărie am demonstrat vreme de doua ore ca istoria românilor dezgolita de crucile de pe scuturile voievozilor e egala cu zero. Ca doar voievozii nu s-au batut pentru ridicarea nivelului de trai! Istoria se face cu Biserica.

Prima conditie a unui român este sa creada este sa creada ca poporul român este asa cum sînt pomii, cum sînt animalele, cum e regnul vegetal sau animal... Ce face poporul român e mai puțin important decît faptul ca el este pe lume.

Poporul român nu e cu nimic inferior poporului german sau francez. Ca n-avem un Goethe, dar avem un Eminescu. Din punct de vedere politic, vifornita din spatiul în care s-a desfasurat istoric poporul român ne arata ca sîntem unul din marile popoare ale Europei. Care cronicar spune, Costin parca - n-am fost noi "în calea rautatilor"? A reusit vreo invazie sa-ai impuna stilul si credintele aici?

În Consiliul de Ministri am vrut sa lamurim problema aceasta, cum sa se limiteze cresterea populatiei, iar eu am fost de parere ca românii trebuie sa se înmulteasca ca sardelele, sa creeze o superindustrie ultramoderna, sa se înarmeze pîna în dinti si sa se duca în vizita razboinica la popoarele vecine, culcîndu-le la pamînt. Si asta am gîndit-o în România! Îmi spunea un ministru: Sînteti cinic, domnule director. I-am raspuns: Nu. Sînt excesiv de patriot, domnule ministru. Eu gîndeam ca nationalist, bineînteles. N-am avut încotro. Sînt un imperialist...

Eu am facut un haz ca secretar al Comisiei economice, spunîndu-le: Domnilor, eu as vrea sa creasca populatia României, pîna-ntr-acolo încît la Athénée Palace sa poata sa manînce toti mamaliga cu fasole!

Eu aveam niste planuri pentru poporul român: cucerirea Bulgariei si a Ucrainei, într-o faza istorica, si mai tîrziu vom mai vedea... Dar nu poti cuceri cu minciuni democratice si cu un popor din care cinci milioane manînce doar de trei ori pe saptamîna...

Cum vad participarea românilor de acum la mîntuirea lor? - Simplu. Ducîndu-se la biserică. Si folosind stiinta ca peria de dinti. Tot ce spune stiinta sa nu-i lase cu gura cascata si tot ce spune un popa de la Cucuietii din Deal sa considere adevar ritualic.

La români prostia e o infractiune, caci vorba- ceea: "Poti umbla doua ore în galop prin Bucuresti si sa nu dai de un prost".

Întotdeauna cînd gîndesc în spiritul poporului român, ma mut cu arme si bagaje cu speranta în viitor. Un grec, mi se pare, a spus nu stiu daca la Atena sau aici, În Bucuresti: Noi nu mai sîntem, dar voi, românii, veti fi.

Grecii, cînd își citesc istoria gîndiriidin spatiul lor, at trebui, vorba lui Cioran, sa se sinucida. Capata sentimentul inutilitatii si al decadentei. Adica nu mai poarta numele de greci decît în mod geografic. Atît! Ceea ce nu e cazul cu noi.

Am facut o marturisire într-o curte cu sase sute de insi, în închisoarea de la Aiud. Fratilor, am zis, daca murim toti aici, în haine vargate si în lanturi, nu noi facem cinste poporului român ca murim pentru el, ci el ne face onoarea sa murim pentru el!

Un tîmpit mai mare ca mine nu exista. Sa faci 13 ani de temnita pentru un popor de idioti! De asta numai eu am fost în stare...

În principiu, am certitudinea invincibilitatii poporului român; si ca asa cum a iesit din impas cu Ceausescu, va iesi din orice impas. Asa cum facut Unirea Principatelor, împotriva a trei mari puteri, otomana, austriaca si rusa si a facut unitatea înaintea unitatii Italiei... E afit de viguros neamul asta al nostru, ca nu ma îndoiesc ca virtutile îl scot din impas. Asta e certitudinea mea. Istoria lui îmi da argumente în sprijinul credintei mele ca poporul român nu poate fi înfrînt.

Dumezeu e român sau daca nu sînt împotriva lui! În lumea valorilor prietenia este cîteodata o rpimejdie: ea falsifica ierarhia valorilor. Nu prin sentimentul amicitiei se defineste o valoare, ci prin rangul uman la care-ti ridici comunitatea din care faci parte.

Mi-ar fi placut sa fiu profesor. Profesorul este fabricant de oameni. Profesorul seamana cu un tîmplar ca ia un lemn murdar din noroi, îl spala si face mobila de lux.

Progresul tehnic nu e un adevar, ci o comoditate. Progresul e un util variabil. Ar fi fost util si pentru greci avionul, sa nu se duca dintr-o cetate într-alta calare pe magar.

Nu e de conceput libertatea fa ra proprietate. Orice om trebuie sa fie considerat proprietar individual ipotetic, chiar daca nu poseda nimic.

Pot sa fie ciuperca partidele, dar sa binevoiasca sa respecte doi termeni: taranul stapîn la sat si întreprinzatorul stapîn în comuna urbana. Dupa aia putem urla ca la terasa.

De cele mai multe ori prostii sînt atei, intelectualisti pîna peste poate, comunitaristi si foarte toleranti, în sensul unui dezmat al libertatii. Au o mare rezerva fata de cei care vorbesc în termenii credintei si ai natiunii.

Prostii reprezinta ideea de repetitie goala: o iau în totdeauna de la început. Sînt invariabili ca orice lucru neînzestrat.

Protestantismul est o religie coborîta la rangul de morala pentru gradinita de copii.

Pudoarea crestina e afit de pura, încît carnea eroticului crestin, capata pecetea spiritului, ceea ce pîna la crestini n-a realizat nimeni.

e este ratiunea de stat? Este exercitiul nelimitat al puteri, aparent legitim care îmbraca masca interesului public si care se exercita dincolo de bine si de rau, adica dincolo de ordinea religioasa, morala si de drept. Cînd e vorba de stari exceptionale, ca razboiul, insurectia, calamitatile naturale, ea îl transforma temporar pe cetatean - subiect purtator de drepturi - în obiect al puterii politice. Ratiunea de stat nu trebuie confundata cu tirania, stare abuziva, cu durata nelimitata - "anarhia canaliei de sus", cum a definit-o un francez.

Eu cred ca razboiul nu e facut de oameni; e mult prea serios. Îl face Dumezeu. Cum ne da si cutremure, ne da si razboi.

Îi spuneam unui comunist sub Ceausescu: uite, ma s-ar putea ca într-un viitor razboi sa ne bata cu maturile dusmanii, sa n-aiba nevoie de arme! Ati plantat pe spinarea fiecarui cetatean cîte o piele de iepure. Pai atunci, s-a terminat cu soldatul.

Cei mai crînceni si mai straluciti soldati sînt cei ai popoarelor religioase. Cînd mori sub drapel, te gîndesti ca te duci la stramosi. Dar o armata care face asta e ca aceea a lui Wilhelm al II-lea, în care fiecare soldat avea o cruce la gît pe care scria Gott mit uns.

Prima functie a unei religii reale este consolatoare, fiindca religie am latra precum cîinii. Ne mastem, traim, ne îmbolnavim, îmbatrînim si murim. Si întreg peisajul speciei om culmineaza în cimitir. Destinul uman nu e o

invitație la fericirea de-a trai. Singurul mod de-a evita neliniștea metafizică a cimitirelor este religia. Cu religia intri în cimitir în plimbare. Cu filozofia intri în cimitir - cum a intrat prietenul meu Cioran - prin disperare. Cine n-a putut fi înlocuită? Religie! Iar filozofia care speculează autonom, face onanie mintală. Și dacă vrea să scoată, să extragă esența din științele naturii, e parazit. Atât! Nu îndrăznești să spui despre religie, teologic vorbind, - dacă ești cinstit - că a fost înlocuită de filozofie sau de știință. Un creștin îți spune că adevărul se definește prin jocul celor două lumi: cea de aici o oglindește imperfect pe cea de dincolo. Spune contra dacă poți!

Religia este principiul uniformizator al speciei umane și este singura salvare în care se poate vorbi despre egalitate.

Nu poți să spui că un pigmeu este egal cu mine, pentru că el nu-l are pe Dumnezeu, nu e un om întreg.

Religia transformă poporul într-o masă de oameni culti.

Între un laureat al premiului Nobel care nu s-a idiotizat complet și a rămas religios și un țărănel analfabet nu există nici o diferență.

Nivelul meu intelectual, chiar dacă sînt savant, nu depășește nivelul unui popă obscur din Baragan. Pentru că preotul ala, în ritualul lui din biserică aia din lemn sau piatră, stă de vorbă cu absolutul.

Știința se mișcă asimptotic la absolut. Artă se mișcă asimptotic la absolut. Știința este sediul folosului și artă este sediul plăcerii.

Religia este sediul adevărului transcendent în esență și unic ca principiu unic al tuturor lucrurilor. Religia se situează peste ultimele speculații teoretice ale științei, prin adevărul absolut unic, care e Dumnezeu. Să vină un laureat al premiului Nobel ateu. Ce-o să-mi spună el? O baba care cade în fața icoanei Domnului strabătută de absolut e om, și ala e dihor laureat.

În Ispita de pe munte - retro satana - Isus spune: "Împărăția mea nu e din lumea aceasta" Asta-i nemaiauzit! Du-te în împărăția Lui cu trenul sau cu racheta dacă poți. Nu poți! Înotăm în Univers ca mormolocii, și lumea lui Cristos se situează transcendent ca-n Ispita de pe munte, în mod etern.

Tot ce se face în afara teologiei este onanie de prestigiu.

Revoluția este o înaintare pe loc. Nimic nu mai poate fi inventat după facerea lumii; doar dacă te situezi în afara ei și crezi o lume nouă. Revoluția nu adaugă nimic Ideilor lui Platon.

Revoluția franceză n-a fost o revoluție, nici revoluția rusă n-a fost o revoluție. Nu există revoluții, ci doar tehnici insurecționale în batalia pentru putere (Curzio Malaparte). Dacă e o "restructurare" a omului, aceasta s-a împlinit o singură dată în timp, la apariția lui Cristos.

Asa am spus eu în temnița: Domnule colonel - eram șase sute de inși într-o curte închisă - nu veți fi voi, comunistii, niciodată revoluționari pînă nu veți imita pe cel mai generos zeu pe care l-a dat istoria lumii, pe Cristos. În parabola cu paia ratăcită, un păstor paraseste o turmă întreaga în căutarea unei oi. Să știți, asta se cheamă "unanimitate morală creștină". Fiindcă în universul lui Cristos o celulă care mai palpita într-un muribund e mai valoroasă decît toate galaxiile posibile.

Poarta spre Dumnezeu este credința, iar forma prin care se intră la Dumnezeu e rugăciunea. Rugăciunea e singura manifestare a omului prin care acesta poate lua contact cu Dumnezeu. Gîndita creștin, rugăciunea ne arată că umilinta înalță, iar nu coboară pe om.

Am spus eu odată că dacă un preot din Baragan, cînd se roagă, este Dumnezeu cu el, atunci preotul ala înlocuiește toată Academia Romîna...

A încercat să-mi explice mie un diplomat rus precum că Moscova își trage rădăcinile de la Roma. I-am spus că nu se poate, pentru că toți românii ar fi înghetat de frig la Moscova. Am fost întotdeauna foarte ostil rusilor, pentru că și ei ne-au fost nouă. Îmi aduc aminte că, într-o societate de diplomați, mi s-a spus că rușii sînt un popor mesianic. Le-am răspuns că nu: rușii sînt un popor numeros cu o obraznicie mesianică și care au preluat Bizanțul, considerîndu-se continuatorii strălucirii bizantine.

Rușii au un fel de umanitate indefinibilă. Am fost la Moscova și nu pot spune despre ei că sînt individual tirani, deși au practicat tirania. Pe de altă parte, nu cred să fi întâlnit vreun rus care să fie normal; asta nu mi-o pot explica decît prin faptul că, probabil s-au corcit cu tătarii.

Ce-si închipuie rușii? C-a fost pus jos Hitler și ei sînt vaccinați? Au intrat într-un teren minat: în spațiul planetar al intereselor anglo-saxone, al negustorilor astora. Dacă ești în calea unui automobil anglo-saxon, apare războiul. Păi ce-si închipuie muscalii? Că aia tolerează să stai în calea lor? Aia s-au învățat, anglo-saxonii, să fie stapînii lumii - și muscalii zic nîet! Ei asta-i... Păi hai să ne batem!

I-am asemănat odată pe ruși cu vacile care dau douăzeci și cinci de chile de lapte pe zi și apoi se baligă în sîstă.

Rusii sînt la fel de imperialisti ca Germania lui Hitler. Dar ei nu spun asta. Rusii sînt mai perfizi. Cînd te ocupa si te declari de acord, spun ca esti progresist, iar cînd le rupi falciile, ca esti fascist si reactionar. Rusii sînt mai abili politic decît germanii. Dovada ca au reusit sa faca din brasoava asta rosie, din rusinea asta care e bolsevismul, o supraputere mondiala, sa impuna Statelor Unite situarea bolsevismului la rang de supraputere. Ma întreba un rus cu ani în urma: Domnule Tutea, cum va explicati dumneavoastra ca noi, rusii, întindem mîna Europei si ea o refuza sistematic? - Foarte simplu, aveti un cancer mintal, se chiama cancer ideologic marxist-leninist. Aruncati cancerul asta la gunoi si Europa nu numai ca va saluta, dar va si recunoaste, cum traditonal ati fost recunoscuti, ca parteneri egali. Si atunci Europa se va întinde de la Atlantic la Vladivostok, iar America va fi a doua Albania...

Rusul e contraindicat la cugetare ca sifilisul la sistemul nervos. Am facut afirmatia asta, pe care ulterior am retractat-o (ca sa nu se creada ca e vorba de toti rusii, de marele popor rus), gîndidu-ma la Gorbaciov. Pentru ca el spune: Situatiia economica a Uniunii - vasazica dupa 70 de ani de marxism-leninism - e catastrofica. Punct. Si apoi opteaza pentru leninism! Adica pentru cadavrul din Piata Rosie, care a creat dezastrul asta...

Cultura sateasca este aparent anonima; anonimatul în aceasta sfera este o simpla ipoteza de lucru. Nu poti spune ca la sat oamenii gîndesc în cor; oamenii nu gîndesc în grup...La baza culturii taranesti este tot personalitatea lor, dar o personalitate anonima, nu ca orasenii, care se semneaza unde vrei si unde nu vrei, pe garduri si hîrtie. Adevarurile din lumea rurala rasar asa, ca brazii, ca fagii...

Taranii formeaza o comunitate si orasenii o societate. Comunitatea e de natura organica si societatea orasului e de natura construita. Orasenii sînt juxtapusi, cum sînt cartofii în sac, în timp ce satenii stau în sat prin reguli de comportare, convietuire, prin asigurarea sanatatii si echilibrului mediului ambiant. Obstea taraneasca creeaza doar moravuri rurale, dar nu creeaza norme pentru o cetate ca cea moderna. Cînd Ion Mihalache a creat Partidul Taranesc si a vrut sa organizeze cetatea pe interesele rurale, i s-a obiectat ca "domnul si doamna Mihalache vor ajunge la Cîmpulung într-o saptamîna cu carul de boi..."

E foarte greu, cînd ai responsabilitatea a ceea ce faci, sa te pui pe scris, fiindca scrisul te definitiveaza, în sensul ca te arata fara posibilitate de iesire.

Sfîntul are forta de coeziune a pietrei.

Un sfînt poate fi si analfabet, dar e superior unui geniu, fiindca ideea de sfîntenie e legata de ideea de minune. Un sfînt poate face o minune. Geniul face ispravi, nu minuni. Lumea, acum e ancorata în cultul genialitatii ca slavire a progresului în afara. Atît. Or, cu cît sîntem mai avansati, mecanic si material, cu atît sîntem mai departe de esenta reala a lumii, de sfîntenie.

Singurii oameni care nu pot fi suspectati ca se înfioara în fata mortii sînt sfintii.

A fi sfînt înseamna a fi suveranul tau perfect.

M-a întrebat odata Nae Ionescu ce cred despre evreul acesta, despre Pavel. Stii ce i-am spus? - Asta nu-i om, domnule, este toata Mediterana.

Social-democratia este laptele batut al comunismului.

Stiti ce vor social-democratii? Sa faca si bine, daca se poate, dar sa nu faca ce trebuie. Social-democratia e anticamera comunismului. Numai ca, daca prin social-democratie s-a intrat în comunism, nu se poate iesi din comunism tot pe-acolo. E ca o usa care se poate deschide numai dintr-o parte. Social-democratii n-au forta activa de lupta. Pai n-au guvernat Germania social-democratii? Drept care au facut pe ei!

Trei ore am vorbit atunci în curtea închisorii, de Platon si despre Cristos. Zice colonelul: Va rog sa scrieti ce-ati vorbit, ca nu cumva ministrul de interne Draghici sa spuna ca sînt solidar cu dumneavoastra. - Domnule colonel, cum sa fim noi solidari? Eu tocmai d-aia am venit aici, ca nu sîntem solidari unii cu altii...

Am fost în tinerete de sînga din generozitate. Pentru ca, vorba- ceea: daca pîna la 30 de ani nu esti de sînga, n-ai inima, daca dupa 30 de ani mai esti de sînga si nu esti conservator, esti crestin. Confudam în tinerete comunismul cu comunitarismul.

Sînga nu poate guverna. Cînd vine la putere e pustiu.

Toate formele de sînga violeaza cotidian ordinea naturala a lui Dumnezeu.

Acum vor sa-l sfînteasca pe Stefan cel Mare... A fost cea mai mare personalitate politica si militara pe care au dat-o românii în istoria lor. Carol I zicea: Nu veti mai da unu' ca asta chiar daca mai traiti înca un milion de ani. Da'cum sa faci sfînt din el? Ca el era curvar, domnule! Erou, asta-i altceva... Un erou national fara egal. Cel mai mare. Da' sfînt... Cum sa faci sfînt din el?!

Este incorect sa ai dispret fata de tehnica. Eu nu sînt tehnocrat, însa recunosc ca în batalia pentru adaptare, tehnica este universal utila. Dar asta nu înseamna ca tehnica poarta în ea dimensiunea infinitului.

Cînd va dispărea ultimul taran din lume - la toate popoarele, vreau să spun - va dispărea și ultimul om din specia om. Și atunci ori să apară maimute cu haine.

Taranul este omul absolut.

Nae Ionescu îl concepea pe român ca pe un taran învățat, dens de credință. Păi nu e realitate! Cum putem muta un om în cioareci în Academia Română? Nu poți absolutiza taranul. Îl poți iubi ca e viguros și ca e român autentic. Ca sigur e român! Dacă eu, ca tata a fost popa și maica-mea taranca, și tot mă îndoiesc că sînt român, dar de un taran în cioareci nu trebuie să te îndoiești, da-o încolo de treaba! Ala e român prin definiție. Ala duce cioarecii la primărie și îi dă certificat de român... Eu mă gîndesc la taran bio-istoric. Pentru că el e purtătorul bio-istoric al românilor. Fără cioarecii lui, aici traiau tatarii, pecenegii, cumanii, turcii, maghiarii, germanii... Pe cioarecii lui stam. Eu nu sînt un om pitoresc, eu sînt un om grav. Cred că sînteti de acord că, la rangul minții mele, nu sînt pitoresc. Dar în presa apar pitoresc. Și moare de plăcere mass-media cînd citește gogosile astea. Zice: aoleu, ce dragut e asta! Eu nu sînt un om dragut, eu sînt un om solemn.

I-am spus eu părintelui Staniloaie că nu mă consider un Socrate. Dar cum va socotiți? Popa, zic. Și unde aveți parohia? - N-am parohie, dar spovedesc pe unde pot.

Și eu sînt un om greoi de munte, ca Eminescu, fără să am îndrăzneala să mă compar cu el - un pisc. Dar și eu sînt un om greoi de munte; și de aceea, nimic nu se desface cu suflu de destin dacă mă uit în trecutul meu, cu suflu de destin în mod necesar, ci totul este împlinitor. De aceea am fost condamnat să condamn adevărul. Nu sînt spontan, caut continuu, nu sînt vizitat de inspirație, totul e inițiere, efort continuu rațional, ca asta e inițiere, căutare personală; caut metodologic mereu o cale către adevăr și nu ajung deloc la el. Și pînă la urmă mă rezum la ce se împlinște în templu, în biserică, în materie de adevăr. E vorba de adevăr, nu e vorba de comoditate. Că sînt incomod, că sînt bătrîn, că biologia vîrstei mi-a luat unele virtuți pe care le-am avut în tinerete, asta nu mă deranjează. Ceea ce mă deranjează enorm, e că nu ajung la adevăr căutîndu-l. Fiindcă cel care-l cautănu-l află, și-l caută neaflînd și, vorbind socratico-creștin, stie nestînd.

Nae Ionescu le zicea unora că ar trebui să facă așa ca ala, arătînd cu degetul către mine. Da', zice, ala ne va conduce în viitor... Și într-adevăr, i-am condus pe toți... la puscărie!

Eu sînt aristocrat prin adopțiune - că maica-mea era taranca. Cum spune Tudor Vianu despre Titu Maiorescu: a fost el boier? Dacă nu se duceau la Viena și în Germania, rămîneau doar niște balcanici extraordinar de inteligenți... Și eu la fel, dacă n-aș avea cultura filozofică germană, aș fi un siret din Cîmpulung, mi-aș permite să mă joc de-a turca. Noi sîntem germani de limba română!

Se zice că și animalele, unele simt nevoia de companie; cica elefantul și magarul nu iubesc singurătatea. Eu mă compar cu ei. Nici lor nu le place să trăiască singuri. Dar ei au superioritate față de mine. Sînt foarte invidioși pe elefant și pe magar: ei mor singuri. Se izolează cînd mor. Moartea magarului e cea mai glorioasă. Printii și regii mor în fața asistentei: mor ca niște vaci...

Sînt neliniștit de bătrînet și însingurat. Am un regret: că nu m-am însurat, să am și eu un copil. Am un regret: că nu m-am însurat, să am și eu un copil. Chiar dacă sînt niște javre, copiii, dar oricum... Sînt carne din carnea... sînt javre din carnea ta. Așa o fi vrut Dumnezeu.

En n-am tîns să devin filozof. Am vrut să devin "legiuitor" - ceea ce e cu totul altceva -, adică să mă mut în alții. Legiuitorul este unul care își lichidează autoinstansițele revărsîndu-se, formal sau juridic, în alții. Asta am vrut eu. Eu m-am văzut întotdeauna legiuitor, deși n-am avut ocazia să fiu. Am fost sfătuit la diferiți tîmpiti miniștri. Și alunecam peste ei ca apa peste rata... Uite, că să ajungi legiuitor într-un stat nu-i suficient să fii un mare gînditor juridic, adică gînditor al formelor ordinii în societatea umană, ci trebuie să ai și o spurcăciune de partid. De unul singur poți să scrii tratate întregi... scrii carti, dar nu faci cetate.

Deși sînt bolnav și neajutorat, nu îmi pare rău că exist. Încerc eu să-mi pară rău, dar n-are sens. Știti de ce? Pentru că eu constat, în mod evident, că exist. Ceea ce mă confiscă pesimismului de a mă autonega este evidența existenței mele. Omul care se sinucide n-a constatat că e om. N-a reușit să intuiască existența sa. Să se trăiască pe sine. Eu nu mă pot sinucide - indiferent de starea mea, sănătate sau boală - fiindcă nu m-am făcut eu. N-am venit cu voia mea pe lumea asta. Și nici n-am să plec de voie din ea. Asta este jocul fundamental al existenței mele.

Am o consolare - că în grandoarea istorică a poporului român eu sînt o rotită invizibilă, dar sînt... Aș fi fost neconsolat dacă n-aș fi trăit convingerea fermă că îmi face cinstea suferinței un mare popor. Asta mă-a salvat de la nebunie. Adică nu fac puscărie pentru că reprezintă un trib de negri, ci un mare popor, greu de istorie și de viitorul lui strălucit. Asta mă-a consolată.

Eu, în tinerete, am fost un om de extrema stînga. Și la maturitate, de extrema dreapta. Iar acum mă consolez cu calitatea mea de român întreg. Jocul acesta pe scara de valori politice nu mă mai interesează. S-a stins în mine

acum setea de putere. N-o mai am. M-as bucura însa de un lucru - e chiar ceea ce nu mi-a placut si am fost toata viata silit sa fac, fiindca sînt sarac: sa fiu sfatuitor. Atît.

Eu, daca ma bate un român, ma consider maghiar sau evreu. Nu pot ofensa neamul meu în nici un individ. Pentru mine, toti românii sînt egali români. Nu stiu daca sînt înteles: românii n-au nici un viciu dupa mine si sînt egali.

... Dumnezeu stie cît de Socrate sînt! Eu nu ma socotesc decît o oarecare fiinta gînditoare. Gîndesc si spun ceea ce gîndesc. E bine? E rau? Eu spun ceea ce cred ca trebuie sa spun. N-am facut niciodata altfel, dar, în comunism, nimeni nu lua în seama ceea ce spuneam. Spusele mele erau consemnate la Securitate, au avut ei grija sa mi le faca... arhiva. Cine va vrea sa-mi studieze gîndirea va trebui sa bata la usa acestei onorabile institutii. Sper ca odata si-odata usa asta se va deschide. Nu numai pentru consemnarea "gîndirii lui Tutea", ci si pentru alte consemnari.

Nu-mi pot face autobiografia, fiindca nu ma intereseaza trecutul meu, pe care îl detest! N-am nimic comun cu mine în trecut. Stiti cînd începe viata mea? Acum, cînd vorbesc cu dumneavoastra... Si asa mereu. Traiesc ca sa scap de amintirile gretoase care puncteaza existenta mea; traiesc, ca sa ma detasez, principiul actualitatii. Ca sa scap de obsesia trecutului dramatic, contorsionat, dezgustator pe anumite laturi, nu-i asa, si neomenesc - ma situez în principiul actualitatii. V-am spus: nu fac biografie, nici autobiografie, traiesc principiul actualitatii permanente... Eu am fost Petre Tutea.

Am avut si discipoli... Nu se putea sa nu am discipoli, fiindca sînt un om vorbaret. Toata suferinta mea se datoreste poftei mele de a vorbi fara restrictii...

A fost întrebat un taran, în închisoare: ce întelegi din tot ce spune Petre Tutea! Zice: nu înțeleg nimic, dar e o grozavie!

Eu, de la vârsta de cinci ani, - asa mi s-a spus mereu - eram cam inteligent. Am intrat în scoala cum intra leul în cireada: o manîncă toata. Singurul lucru pe care nu l-am putut face în scoala a fost idiotia partiala, plastica: nu puteam desena un ou.

Cînd am vazut, în închisoare, ca tot regimul care mi se aplica e inoperant - puteam eu, ca om, sa-mi explic asta? Si atunci m-am gîndit ca exista o forta supracosmica, transcendentă, numita Dumnezeu. Numai El putea face isprava asta, ca eu sa scap de înlantuire. Pentru ca, personal, nu ma pot dez-lantui si elibera. Iar a vietii acolo, la închisoare, fara asistenta Lui nu se poate; au fost oameni care au murit... Atunci s-a nascut în mine credinta nelimitata în atotputernicia si atotbunatatea divina.

Am devenit un gînditor crestin cînd mi-am dat seama ca fara revelatie, fara asistenta divina, nu pot sti nici cine sînt, nici ce este lumea, nici daca are vreun sens sau nu, nici daca eu am vreun sens sau nu. Nu pot sti de unul singur. Cînd mi-am dat seama ca fara Dumnezeu nu poti cunoaste sensul existentei umane si universale.

Eu n-am destin. M-a protejat Dumnezeu. Destinul nu opereaza la mine. Întîmplarile au alergat peste mine, dar n-au reusit sa ma nimiceasca. Asta m-a dus cu gîndul la Dumnezeu, care e situat deasupra întîmplarilor vietii mele.

Eu am fost asemanat cu Socrate. Atît el, cît si eu, în actele cautarii, cautam la scara noastra de oameni neaflînd si stim nestiind. Atît. Socrate a fost pentru mine un model existential. Dar raportat la Isus își pierde semnificatia. El a cautat un zeu. Eu, de plida, nu-l caut, ca-l am.

Ati întîlnit cumva, prin locurile pe care le-ati strabatut sau pe vreun bulevard, cuvîntul "tutism" sau "tutianism"? N-am facut scoala, desi si Nae Ionescu a gustat din mine. Nimeni nu a intrat în contact cu mine fara sa ia ceva în traista.

Am o rugaminte fata de Cioran: sa nu ma mai supradimensioneze, pentru ca aceasta exagerare, venind de la o personalitate ca a lui, îmi sadeste în suflet, sau intensifica în mine, sentimentul dureros al neîndeplinirii. Acest sentiment este fructul întîlnirii dintre eul concret si ideal.

Eu am scris mult la viata mea, dar nu cred ca scrierile mele sînt antologice si nici elocvente pentru evolutia spirituala a personalitatii mele. Poate eu însumi m-am împiedicat sa ma realizez.

M-a întrebat cineva odata: Ma Petrica, tu cînd te azezi la masa de scris cum scrii? - Sînt emotionat de fila goala. Prima mea grija e sa nu fiu pîndit de demonul originalitatii. Urmaresc sa nu fiu original si sa fiu cuviincios. - Esti inspirat? - Nu, nu sta niciodata un zeu în coltul camerei mele cînd scriu eu. Sînt foarte nelinistit. Eu, care sînt crestin... Am doua nelinisti; sa nu se afle în expunerea mea nici o inadvertenta terminologica si nici o impietate.

Nu ma intereseaza daca memoria mea se va pastra vesnic sau daca or sa ma uite oamenii. Eu, care sînt mistic, am doua feluri de pagînism: nu pot suporta prostii, adica nu ma pot detasa de deliciaile inteligentei; si pe urma, în

vreme ce la crestini suferinta e calea regala a mîntuirii, eu nu pot suporta nici o suferinta fizica. Or, asta e model homeric, model pagîn.

Nu ma intereseaza trecutul. De cîte ori ma întreaba cineva cînd m-am nascut, spun ca într-unul din anii trecuti. De cînd am iesit din puscarie mi se fac din cînd în cînd perchezitii si sînt luat la Securitate pentru ancheta. La început ma anchetau grade mici. Acum am ajuns la nivel de colonel. Unul din astia m-a întrebat zilele trecute de ce ponegresc regimul la Restaurantul Scriitorilor. I-am raspuns: Domnule colonel, eu la Restaurantul Scriitorilor întîlnesc tot felul de lume: oameni destepti, imbecili, scriitori, curve si popi. Eu nu stiu cu care din astia stati dumneavoastra de vorba. Dar, decît sa va spuna ei, mai bine sa va spun eu cine sînt: sînt român, nationalist, crestin, ortodox si militarist. Parerea mea este urmatoarea: trebuie sa ne înmultim ca sardelele, sa ne înarmam pîna-n dinti si sa terminam cu popoarele limitrofe, caci n-au ce cauta în Europa. Visul meu e ca fiecare baba româna sa mulga vaca cu casca militara pe cap.

Eu nu sînt orgolios deloc. Dar daca cineva ma calca pe nojite, mi-aduc aminte ce-am fost.

Toata viata am dorit sa ajung în clanul conducator, pentru a face oamenilor binele cu carul...

Treisprezece ani de închisoare... Aveam doar o hainuta de puscarias. Ne dadeau o zeama chioara si mamaliga fripta. M-au batut... M-au arestat acasa. Nici nu tin minte anul... Cînd m-au anchetat am lesinat din bataie.

Iacata ca n-am murit! Am stat la Interne trei ani. Am fost dupa aceea la Jilava, la Ocnele Mari si pe urma la Aiud. Eu ma mir cum mai sînt aici. De multe ori îmi doream sa mor. Am avut mereu lasitatea de-a nu avea curajul sa ma sinucid. Din motive religioase... Treisprezece ani! Nu pot sa povestesc tot ce-am suferit pentru ca nu pot sa ofensez poporul român spunîndu-i ca în mijlocul lui s-au petrecut asemenea monstruozitati.

M-a întrebat un anchetator: De ce ai vorbit împotriva noastra, dom'le? - N-am vorbit, dom'le. - Cum n-ai vorbit? - Pai împotriva voastra vorbeste tot poporul român. Ce sa mai adaug eu? Si mi-au dat 20 de ani munca silnica fara motive. Mi s-a prezentat sentinta de condamnare ca sa fac recurs. La cine sa fac recurs, la Dumnezeu?

Am fost solicitat, în închisoare, sa scriu pentru revista Glasul patriei, ca si Nichifor Crainic. Mi s-a parut ciudat sa fii arestat si sa scrii, sa meditezi. Adica sa spui: va multumesc ca m-ati arestat! Asta era o porcarie nemaipomenita, sa obligi un detinut sa scrie. El poate sa-si scrie memoriile, dar nu pentru tine, ala care-l persecuti...

Eu, cultural, sînt un european, dar fundamentul spiritual e de taran din Muscel. La închisoare, grija mea a fost sa nu fac neamul românesc de rîs. Si toti din generatia mea au simtit aceasta grija. Daca ma schingiuiam ca sa marturisesc ca sînt tîmpit, nu ma interesa, dar daca era ca sa nu mai fac pe românul, ma lasam schingiuit pîna la moarte. Eu nu stiu daca vom fi apreciati pentru ceea ce am facut; important e ca n-am facut-o niciodata doar declarativ, ci ca am suferit pentru un ideal. E o monstruozitate sa ajungi sa suferi pentru un ideal în mod fizic.

Am o legenda, dar legenda mea nu acopera ideea de statuie. Nu sînt candidat la rangul de mare personalitate. Oricum, mi-e groaza de o posteritate pur legendara. Înainte eram obsedat de ideea ramînerii a ceva dupa mine. Acum ma mai intereseaza ce ramîne dupa mine ca zapada de anul trecut. M-am fîfîit asa, un pic, în epoca... Eu nu îmi supravietuiesc. Ca sa ramîi în epoca trebuie sa fii genial, or eu am fost numai inteligent.

Definitia mea este: Petre Tutea, românul. Am aparat interesele României în mod eroic, nu diplomatic. Prin iubire si suferinta. Si convingerea mea este ca suferinta ramîne totusi cea mai mare dovada a dragostei lui Dumnezeu.

Eu n-adun nimic. Îmi spunea un popa, zice, pai dumneavoastra va risipiti asa, va poate fura oricine... Zic: uite, parinte, eu, zic, am adoptat conceptia regelui Frantei în materie de risipire a ideilor mele. Conceptia lui despre cartof. Cînd au venit cartofii din America, taranii nu-i cultivau. "Sa mîncam noi buruiana asta din pamînt..." Ce a zis regele Frantei? "Ma, seamana, ma, cartofi pe mosia mea si, cînd or vedea taranii ca îi pazesc, or sa-si dea seama ca-s lucru bun. Lasati-i sa fure, ca asa se raspîndesc cartofii în tara."

Odata, în hol la Athénée Palace, m-a arestat Securitatea pe motiv ca fac specula. Cu ce? i-am întrebat. Nu mi-au raspuns. Si atunci mi-am adus aminte de vorba unui prieten de la Cluj: "Cu idei, frate, cu idei!"

Uneori ma preocupa ideea "operei" mele. Pentru ca om de stat nu am fost, profesor nu am fost, scriitor nu am fost, da' atunci - ce sînt? Ca nici ultimul parazit care creste în cutele societatii nu sînt... Pesemne ca sînt cineva dificil de fixat.

"Ce mai faceti, domnu' Tutea?" - Ma simt asemeni unui vultur trist, care înaltat la zenit urineaza asupra veacului douazeci cu un dispret crestin.

Am purtat ideile si credinta precum poarta vîntul microbii.

Un umanist pur, adica indiferent religios, practica formele vietii de jungla, împingînd cruzimea pîna la forma gratuita a bestialitatii tigrlui. Vremea noastra este plina de astfel de exemplare.

Umanismul este una din formele grave ale ratacirii omului modern, care pleaca din antropocentrismul Renasterii. În Renastere, "titani" s-au umflat prin autocunoasterea necunoasterii. Ei nu se cunosteau pe ei însisi si au crezut ca s-au descoperit ca oameni.

Omul - javra asta bipeda, pe care eu îl consider "animal prost", homo stultus - atunci când se screme sa faca singur ordine, adica când practica umanismul, îl înlocuieste pe Dumnezeu cu el. Nicaieri Dumnezeu n-a avut de furca cu dracul mai mult decât în sacrul spatiu al Italiei. Acolo, adica, unde s-a nascut umanismul în Renastere.

Cu ungurii nu putem avea probleme militare: daca dam drumul la toti caii din Ardeal, fara calareti, în doua ceasuri se pisa în Budapesta.

(Vlad Tepes) are meritul de a fi pus pe tronul Moldovei pe cel mai mare voievod român, pe Stefan cel Mare. Cu armele! Are meritul ca l-a si batut. Si are mai ales meritul ca a coborât morala absoluta prin tepele puse în cur la nivel absolut. Dormeam cu punga de aur la cap si ti-era frica sa n-o furi tu de la tine. Asta-i voivod absolut, Vlad Tepes. Pai fara asta istoria românilor e o pajiste cu miei!

SFÎRSIT